

MAREK WIERZBOWSKI, AGNIEZKA ŻYWICKA

Sankcje w postaci kar pieniężnych

Streszczenie

Profesor Teresa Rabska przez kilkadziesiąt lat swojej aktywności naukowej odegrała wybitną rolę w kształtowaniu się polskiego prawa administracyjnego. Przemiany ustrojowo-gospodarcze końca lat 80. XX wieku spowodowały, że ta właśnie dziedzina przeszła olbrzymią ewolucję, w czasie gdy zajmowała się nią Profesor T. Rabska. W zakresie publicznego prawa gospodarczego zasadniczej zmianie uległy rola państwa i narzędzia, którymi państwo posługuje się, oddziałując na gospodarkę. W tym obszarze niezwykle rozwinęły się i przyjęły istotną funkcję sankcje administracyjne, w które wyposażono organy administracji. Niewątpliwie w rozwoju kar administracyjnych istotną rolę odgrywa Unia Europejska.

Kary są orzekane w formie decyzji administracyjnych, których procedurę wydawania reguluje Kodeks postępowania administracyjnego. Kodeks ten i inne ustawy zawierają wyliczenia przesłanek do wymiaru kary. Niepokój musi budzić pominięcie wśród nich elementu winy. W efekcie, szczególnie w przypadku kar nakładanych na osoby fizyczne, kara może być nałożona na osobę, której nie można przypisać żadnej winy w naruszeniu prawa, które spowodowało ukaranie. System kar pieniężnych budzi więc duże niezadowolenie uczestników rynku.

W analizie systemu kar administracyjnych w Polsce pojawia się kwestia ujednoczenia rozwiązań w skali Unii Europejskiej, w której oczekuje się, że kary winny mieć podobny wymiar we wszystkich państwach członkowskich. Jednak ustawowe zapisanie wysokich kar w obowiązujących przepisach nie przesądza o praktyce ich wymierzania. Biorąc pod uwagę mniejsze przychody osiągnane w Polsce, wymierzone kary także powinny być proporcjonalnie niższe. Prawo nie wymaga zresztą kategorycznie wymierzania wysokich kar. Przepisy często posługują się słowem „może”, z czego niektórzy wyciągają wnioski o orzekaniu kar w ramach uznania administracyjnego, co nie jest zasadne.

Słowa kluczowe: administracyjne kary pieniężne – uznanie – prawo administracyjne